

“En fugir de casa, torna a trobar tot el que se li havia agrisat en casar-se”

Anna Crusafont (Sabadell, 1937) publica a Columna la novel·la *Isola Bella*.

—Heu volgut parlar d'un cas que es dona sovint entre les dones de mitjana edat o grans, que s'adonen que han perdut la vida com a mullers i mares de família, perquè tenien inquietuds més elevades que no pas estar supeditades al marit, tot i que no totes fan com la vostra protagonista, Júlia, anar-se'n de casa?

—És un cas generacional, però ella és més valenta, perquè fugí de casa.

—Pel que heu observat a la vida, és un cas que pot ser representatiu?

—Pot ser-ho, pot ser-ho. Penso que n'hi ha moltes que podien haver fet el pas i no l'han fet. S'han de donar unes circumstàncies particulars, com tenir una feina feta i els fills ja fora de casa. I perquè la seva relació amb el marit és com una fruita madura que cau a terra. La meua ho fa perquè és una dona molt particular, amb moltes ganes de viure, moltes ambicions, a la qual la vida la va dur cap a altres camins. Té un fill que no li surt com ella volia i no vol jugar el paper d'àvia. Tot ajuda. Fa una reflexió, una introspecció, i veu que les seves perspectives no s'han realitzat. I, a més, experimenta una topada amb un pretèrit oblidat del tot, que se li desperta en trobar el dietari d'adolescència i joventut, i llavors es retroba amb ella mateixa.

—I intenta recuperar el fill que va trencar en el moment de casar-se, no?

—Sí.

—Potser es resisteix a envellir?

—El que no vol és continuar per aquest camí. Pensa que ja tindrà temps per envellir i per ser àvia. De moment encara té un espai, abans de fer-se vella. De fet, ella fa el viatge que li permet reflexionar sobre tota la seva vida. Creu que ha de donar un cop de timó i variar el rumb. Encara no sap com.

—Penseu que tot hauria estat molt diferent si no s'hagués trobat, a Itàlia, un home madur i atractiu?

—La història d'amor és com un premi que ella no s'espera, però sobretot no s'ho espera en un moment, diu, que no ha deixat un home per agafar-ne un altre. No hi entrava, la història d'amor. És una casualitat del destí. Evidentment, la història

Anna Crusafont s'ha fet escriptora de gran. Publica a Columna la novel·la *Isola Bella* passats els setanta anys.

d'amor és sempre un bon ingredient en una novel·la. I jo tinc tendència a parlar de la relació entre un “jo” i un “tu”, posant tots els “jo” en el “jo” i tots els “tu” en el “tu”.

—Ella és molt sensible, molt receptiva a la bellesa del paisatge, de les sensacions del paisatge. Com si durant tots els anys passats no hagués pogut mantenir-hi una relació directa.

—Exacte. Torna a trobar allò que se li havia agrisat. És com el retrobar-se amb la vida. Es retroba amb la vida amb tots els seus colors, sensacions, gustos,

imatges, paisatges...

—La pluja hi té una forta presència.

—La pluja és la part en la qual fa retrospecció, anant del present al passat i del passat al present.

—El que queda obert és què passarà després, cap on la portarà aquesta fugida.

—Hi ha indicis que ella no pensa pas continuar les coses com estaven. Se sap que allò li donarà força per a fer el canvi, un canvi que no concret. Potser serà cap a l'escriptura. Però ja ho té tot. Ja té el motor que l'ajudarà a fer el canvi que vol. Tampoc no serà un canvi espectacular. Només retrobar-se amb ella mateixa, encarar la vida d'una altra manera i fins i tot ser àvia, si li ve de gust. Sabem que farà alguna cosa que l'omplirà, abans no arribi a la vellesa. D'alguna manera, recuperar les il·lusions de la joventut. Potser la força de la seva determinació final la dóna el fet que se'n va. I, d'altra banda, la consciència d'haver trobat un tresor que no vol que el temps el desgasti, la relació amb en Llorenç, una relació intensa, apassionada, forta, molt satisfactòria, en el sentit que omple tots els desitjos que un pugui tenir i que no vol que perdin la lluentor, tot i saber que es deteriorarà.

—Heu decidit escriure de gran, sense cap ajut?

—Amb l'ajut de l'escola de l'Ateneu Barcelonès i en concret d'Andreu Ayats, que considero el meu mestre. He tingut sort. Posant-me a escriure en aquesta edat, ho tenia molt difícil. De petita ja volia ser escriptora, però els pares em van obligar a fer la carrera de farmàcia, una carrera titànica que no em deixava temps per escriure ni per llegir.

Lluís Bonada